אור לצדיק

חמדות גנוזות ופנינים יקרים מעשי הצדיקים
ופעולתם הליכותיהם בקודש ורום מעלתם של
מרנן תלמידי הבעש"ט זי"ע וממשיכי דרכם
אוצר בלום וכלי מלא ברכה מסודר וערוך מתוך
שיחות הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

הרה"ק רבי צבי הירש הכהן מרימנוב זי"ע

יומא דהילולא
ל' חשוון תר"ז

הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זי"ע המכונה 'המשרת מרימנוב' נולד בעיירה דומברובה בשנת תקל"ח לאביו ר' יהודה לייב כץ, ולאימו הרבנית שפרינצא. חייו של הרבי לא היו קלים. כאשר היה ילד בן עשר התייתם משני הוריו ונשאר בודד בעולם. קרוביו מסרו אותו לחייט שלימד אותו את תורת החייטות, אולם נפשו של הנער חשקה בתורה, נמשכה אל אור החסידות.

כאשר היה בן חמש עשרה נסע הנער צבי הירש לרבי אברהם משה מפשוורסק אשר שלח אותו להסתופף בצילו של הרבי הקדוש מנחם מנדל מרימנוב. ר' צבי הירש דבק ברבו הגדול עד שהפך לאחד מגדולי תלמידיו. ואכן קודם פטירתו ציווה רבו הקדוש רבי מנחם מנדל שלאחר מותו ימלא את מקומו תלמידו הגדול ר' צבי הירש מרימנוב. חייו של הרבי הקדוש רבי צבי הירש מרימנוב מלאים בייסורים היו. הרבי התאלמן משתי נשים ושיכל ששה עשר מילדיו! אולם למרות הכל תמיד הייתה בפניו, וקיבל את ייסוריו באהבה.

בשנת תר"ז חלה הרבי במחלה קשה, שבוע שלם שכב הרבי הקדוש מרימנוב בחוליו עד שביום רביעי ל' בחשון נפטר לבית עולמו, ונקבר בעירו רימנוב ממול אוהל רבו הקדוש רבי מנחם מנדל מרימנוב, וגם על קברו הוקם אוהל. הרבי השאיר אחריו את דברי תורתו בספריו הקדושים 'מבשר טוב', 'בארות המים', 'דבש השדה' ו'תורת מנחם'.

'המשרת מרימנוב'

הרבי הקדוש רבי צבי הירש מרימנוב מכונה 'המשרת מרימנוב'. כינוי זה ניתן לו על כך שזכה לשמש את רבו הקדוש רבי מנדלי מרימנוב. שם זה מלמד אותנו על ענוותנותו הגדולה של הרבי ועל התבטלותו המוחלטת לרבו הגדול, שעל אף שהנהיג קהילה וערך שולחן - העדיף להישאר בכינוי זה 'משרת', משרת של רבו הגדול רבי מנחם מנדל מרימנוב.

גבוהות ועצומות היו המדרגות להם זכה הרבי הקדוש רבי צבי הירש מרימנוב, אולם כדרכו בקודש הצניע לכת והסתירם בכל מיני הסתרות. וידועה אמרתו של השר שלום מבעלזא שר' צבי הירש זכה לקבל כל התורה כולה מפי אליהו הנביא זכור לטוב!

מסופר שפעם אחת הגיעה לפניו אלמנה מסכנה ובכתה לפני הרבי "לא מזמן יצאתי משערי בית הדין אשר בעיר והדיינים פסקו לטובת הצד השני, כעת נשארתי בלא כלום".

"מה אעשה!" בכתה האלמנה.

"חיזרי נא לבית הדין", אמר לה הרבי, "ובקשי מהם שיכתבו לך את נימוקי פסק הדין, ברצוני לעיין בו".

לאחר שעה קלה חזרה האלמנה ובידה מכתב מפורט מדייני העיר בו הם כותבים את נימוקי הפסק. זמן רב התבונן הרבי בדבר, ולבסוף הוציא הרבי נייר ממגירת שולחנו וכתב מכתב ארוך עבור הדיינים ופרט מדוע פסק זה אינו נכון, מדוע הצדק דווקא עם האלמנה המסכנה.

לאחר מעשה אמר הרבי לתלמידיו "תורת ה' תמימה משיבת נפש, לא יתכן שפסק דין לאמיתה של תורה יצער כך אדם! מדוע אותה אלמנה מסכנה אינה מסוגלת להשלים עם הפסק של בית דין, הרי תורה היא משיבת נפש? מכך הבנתי והרגשתי שכנראה פסק זה אינו נכון, כנראה שאינו לאמיתה של תורה, לכך נכנסתי לעובי הקורה עד שעלה בידי להוציא את הצדק לאור".

'והיה ראשיתך מצער, ואחריתך ישגה מאד'

חייו של הרבי הקדוש ר' צבי הירש מרימנוב לא קלים היו, מלאים היו בייסורים. הרבי התאלמן משתי נשים ושיכל ששה עשר מילדיו! אולם למרות הכל תמיד הייתה צהלתו בפניו, וקיבל את ייסוריו באהבה.

בכפר קטן בחבל ארץ גליציה הנקרא דומברובה בבית קטן ונעים גדל ר' צבי הירש, אביו ר' יהודה לייב כץ, ואימו הרבנית שפרינצא הרעיפו עליו חום ואהבה, אולם חיים אלו פסקו באחת, כאשר היה הרבי ילד בן עשר התייתם משני הוריו ונשאר בודד בעולם!

קרוביו ריחמו על הילד המסכן, ושלחו אותו אל בית דודו שהסכים לקחת חסות על אחיינו המסכן. אותו דוד יהודי פשוט היה, השגות רבות לא היו לו, לכך החליט לדאוג לפרנסת הילד לכשיגדל ושלח אותו לשמש כשולייתו של החייט כדי שילמד את מלאכת החייטות.

כאשר היה הנער צבי הירש כבן חמש עשרה נסע לעיר טרנוב אל הרבי הקדוש רבי משה מפשוורסק. נפשו של הנער דבקה ברבי הקדוש 'רוח ה' החלה לפעם בקרבו', אז החליט לעזוב את מלאכת החייטות ולדבוק ברבי הקדוש מפשוורסק ולהקדיש את חייו לתורה לעבודת השם.

באחד הימים קרא רבי משה מפשוורסק לנער צבי הירש וציווה עליו "סע נא לעיר רימנוב, רואה אני שמקומך הינו תחת צלו של הרבי הקדוש ר' מנדלי מרימנוב". הנער לא שאל שאלות, נטל הנער את מעט מטלטליו ונסע לעיר רימנוב כמצוות רבו.

גדולה הייתה דבקותו של ר' צבי הירש ברבו הגדול, ומרוב חשקו להתדבק בצדיק ביקש לשמשו, אלא שבאותו הזמן כבר היה לרבי משמש, משרה זו הייתה תפוסה. לכך הציע ר' צבי הירש לבצע את המלאכות הפשוטות כמו הסקת התנור וכיבוד הבית, העיקר לזכות לשמש את רבו הגדול.

באחד הימים נאלץ משמשו של הרבי להעדר ממשמרתו, נאלץ לנסוע לעיר הסמוכה, לכך ציווה על ר' צבי הירש לסדר את מיטתו של הרבי, ואף הזהיר אותו באזהרות רבות כיצד עליו לעשות זאת, ולבל ישנה מאומה כדי שהרבי לא יבחין שמשמשו הקבוע נעדר ויקפיד על כך.

לעת ערב נכנס ר' צבי הירש לחדרו של הרבי, ובדחילו ורחימו החל לסדר את מיטתו של רבו הקדוש, כאשר הוא מכוון כוונות גדולות וייחודים, לא לפני שפשפש במעשיו ועשה תשובה על כל סרך של עוון. "הרי קל וחומר הוא", חשב ר' צבי הירש לעצמו, אם אבנים שיעקב אבינו הניח מראשותיו רבו ביניהם על הזכות לשמש את הצדיק, כל אחד מהם ביקש ש'עלי יניח צדיק את ראשו', על אחת כמה וכמה שאני שזכיתי במו ידי לשמש את הצדיק ולסדר את מיטתו צריך אני לתקן את מעשי ומדותי.

למחרת לאחר תפילת שחרית פנה הרבי הקדוש ר' מנדלי מרימנוב לשמשו הוותיק ושאלו "מי סידר את מיטתי אמש?"

המשמש נבהל, הרבי הבחין שמעל בתפקידו! "רבי", התנצל המשמש, "נאלצתי לצאת מן העיר בדחיפות לכך לא סידרתי את מיטתו של הרבי, אולם לא אעשה זאת יותר".

"מי סידר את מיטתי אמש?" שאל הרבי שנית, "הטלתי את המלאכה על הבחור הצעיר מטרנוב ר' צבי הירש, אבל לא אעשה זאת שוב!"

"אל נא", ענה הרבי, "חפץ אני שר' צבי הירש יעשה זאת שוב, חפץ אני שמכאן ואילך הוא זה שיסדר את מיטתי בכל ערב!"

לא באתי לעולם אלא בשביל הירש תלמידי!

שנים רבות שימש רבי צבי הירש את רבו הגדול ר' מנדלי מרימנוב במסירות עצומה, עד שבפי כל נקרא שמו 'המשרת מרימנוב', כינוי המלמד יותר על ענוותנותו של ר' צבי הירש ועל התבטלותו המוחלטת לרבו הגדול.

לילה אחד ראה הרבי הקדוש ר' מנדלי מרימנוב בחלומו מחזה נורא הוד, הרבי ראה את המלאך הגדול שר הפנים מושיב על כסאו את משמשו המסור ר' צבי הירש! הרבי הבין שמשמים מיעדים את תלמידו הגדול למלאות את מקומו, ולהמשיך את דרכו בהנהגת העדה.

למחרת היום ניגש ר' צבי הירש לרבו הגדול מתכוון לסייע לו ולשמשו כבכל יום, אלא שאותו היום סרב הרבי. ר' מנדלי לא הניח לתלמידו לשמשו כבכל יום. הן חזה עד כמה מכובד תלמידו בשמים, וחשש להשתמש בו לדברים של מה בכך. מאותו היום שימש ר' צבי הירש את רבו רק במלאכות חשובות ביותר כגון לקשור את הרצועות התפילין על ידו הקדושה, ושאר דברים שבקדושה.

מספר ימים לאחר מכן זימן אליו ר' מנדלי את תלמידו הקדוש רבי נפתלי מרופשיץ וסיפר לו על דבר חלומו, ועל כך שהוא מיעד את תלמידו ר' צבי הירש להיות ממלא מקומו וממשיך דרכו.

בל"ג בעומר בשנת תקע"ה זימן הרבי הקדוש ר' מנדלי מרימנוב את תלמידיו הגדולים ואמר להם שהוא עומד להסתלק מן העולם, ולמחרת היום ביום י"ט באייר נפטר הרבי לבית עולמו. קודם פטירתו התבטא באמירה צופנת סוד ואמר כך: כשם שהאריז"ל לא בא לעולם אלא בשביל תלמידו הגדול רבי חיים ויטאל, כך אף אני, אף אני לא באתי לעולם אלא בשביל הירש תלמידי!

לאחר שתמו ימי האבל על הרבי הקדוש ר' מנדלי מרימנוב נסעו בניו ר' נתן לייב ור' יעקב ישראל יחד עם ר' צבי הירש למעונו של ר' נפתלי מרופשיץ כדי להיוועץ בו ולקבל את הכרעתו מי מבין שני האחים ראוי למלא מקום אביהם הקדוש.

בדרכם לרופשיץ עצרו הצדיקים באכסניה על אם הדרך כדי לחלץ את עצמותיהם מעמל הדרך, בעל האכסניה שהיה חסידו של אביהם ר' מנדלי מרימנוב שמח שמחה גדולה לארח בביתו את בניו הקדושים של רבו. לעת ערב ניגש בעל הבית אל האחים הקדושים כאשר בידו קויטל לישועה ולברכה. אולם בני הרבי סרבו לקבל זאת, "כל עוד ולא הוכרע מיהו זה שישב על כסא אבינו לא נוכל לקבל מידך קויטלך".

"יכול אתה להגיש את הקויטל לרבי צבי הירש, הוא וודאי יכול לברך אותך ולהשפיע עליך שפע וברכה", אמרו האחים הקדושים. ואכן רבי צבי הירש קיבל מידיו את הקויטל וקרא אותו כזקן ורגיל במלאכת הקודש וברך את בעל האכסניה בישועה וברכה.

עם הגיעם לרופשיץ פנו הצדיקים אל ביתו של ר' נפתלי, מיד כאשר נכנסו אל ביתו קם ר' נפתלי בשמחה וברך את רבי צבי הירש לשלום והשיבו לצידו, ולאחר מכן פנה להושיב את האחים הקדושים. ר' נתן לייב ור' יעקב ישראל בניו של הרבי הקדוש ר' מנדלי מרימנוב קבלו את הכרעתו הברורה של ר' נפתלי וקבלו את מרותו של רבי צבי הירש 'המשרת', הבינו שזהו רצונו של אביהם הקדוש כפי שגילה זאת באוזני תלמידו הגדול ר' נפתלי מרופשיץ.

קו השיעורים - קול הלשון: 03-6171077